కథా కౌముది

ఏడుకొండలవాడిని ఏమి కోరేను? - భాగవతుల రామారావు

నిరుడు నవంబర్లో మా మనవరాలు పెళ్ళయాక నూతన వధూవరుల్ని తీసుకుని పెళ్ళివారం ఏడుకొండలవాడి దర్శనానికి తిరుపతి వెళ్ళాం. వధూవరులిద్దరూ మనవడూ, మనవరాళ్ళే - కూతురి కొడుకూ, కొడుకు కూతురూ.

పెళ్ళివారం అంటే అంతా కలిపి నాలుగుజంటలు - పెళ్ళి కూతురూ, పెళ్ళికొడుకు, ఆడపెళ్ళివారు (కొడుకూ కోడలు), మగ పెళ్ళివారు (కూతురూ, అల్లుడు).. ఈ మూడు జంటల మధ్య పానకంలో పుడకలా నేనూ, మా ఆవిడా.

ఏక కుటుంబం అవడం చేత మగపెళ్ళివారూ, ఆడపెళ్ళివారూ అన్న మొహమాటాలూ, మన్నించుకోవడాలూ బెడద లేకుండా చాలా సందడిగా గడిచింది మా తిరుపతి యాత్ర. వరాహ స్వామి గెస్ట్ హౌస్‌లో గ్రౌండ్ ఫ్లోర్లో రెండు రూములు పక్క పక్కన రిజర్వు చేయించుకున్నాం. ఏడుకొండలవాడి కళ్యాణానికి నాలుగు జంటలకీ కళ్యాణం టిక్కెట్లు కూడా ముందుగానే రిజర్వు చేయించుకున్నాం.

రూముల్లో ప్రెషప్ అయాక జీపు మాట్లాడుకుని పాపనాశనం, ఆకాశగంగ, మ్యూజియం, శంఖల మెట్ట, గీతోపదేశం పార్కు, నర్సరీ అన్నీ చుట్టబెట్టాం. రాత్రి హోటల్లో భోజనం చేసి వచ్చాక అందరం కూర్చుని కబుర్లలో పడ్డాం. అదీ, ఇదీ మాట్లాడుకున్నాక మర్నాటి దర్శనం ప్రోగ్రాం గురించి నేను అందరికీ ఓ అన్‌సొలిసిటెడ్ ఎడ్వైస్ ఇచ్చాను.

నాకున్న తిరుపతి అనుభవం వాళ్ళెవరికీ లేదు. నేను, మా ఆవిడ 1961 నుంచీ ఇంచుమించు ప్రతీ ఏటా తిరుపతి వస్తున్నాం. అప్పటికి మాకు పెళ్ళయి ఆరేళ్ళయినా సంతానం కలగకపోవడంతో మా అమ్మ కోరిక పాటించి 1961 ఫిబ్రవరిలో మొదటిసారి అందరం తిరుపతి వచ్చాం. యాత్రనుంచి ఇంటికి రాగానే మా ఆవిడ నెల తప్పడం, అదే నవంబర్లో మా పెద్దమ్మాయి పుట్టడం జరిగింది. మా ఆవిడ పిల్లల్ని కనడం మొదలు పెట్టాక ఇక వెను తిరిగి చూడలేదు - వరుసగా అరడజను పిల్లల్ని కనేసింది. అందులో ఐదు మైనస్సులూ, ఒక ప్లస్సూ. అంటే ఐదుగురు ఆడపిల్లలూ, ఒక్క మొగనలుసూ.

అప్పట్నుంచీ ప్రతి ఏటా తిరుపతి వస్తూ ఇక్కడి చేదు అనుభవాల్ని జీర్ణించుకున్నవాణ్ణి గనక ఆ అనుభవాలకి నా వయస్సూ, పెద్దరికం జోడించి మావాళ్ళకి సలహా రూపంలో ఒక హెచ్చరిక చెయ్యడం నా బాధ్యతగా భావించాను.

తిరుమలలో ఎంత డబ్బు పెట్టి ఏ టిక్కెట్టు కొన్నా, ఏ టిక్కెట్టూ కొనకుండా 'ఫ్రీ' సుదర్శన చక్రం ధరించి సర్వదర్శనం చేసుకున్నా ఏడుకొండలవాడి దర్శనం అయేది అరక్షణంలో అరసగం సేపు కూడా ఉండదు!

గర్భగుడి ప్రవేశ ప్రాంగణంలో అన్ని రకాల 'క్యూ'లనీ కలిపేసి ఒకే క్యూ చేసేస్తారు. అక్కణ్ణుంచి గర్భగుడిలో దూరేదాకా ఒకటే తోపులాట, తొక్కిసలాట. మన ప్రమేయం లేకుండా ముందుకు తోసుకుపోతాం ప్రవాహంలో కొట్టుకు పోతున్నట్టు. గర్భగుడిలోకి కొట్టుకొచ్చాక ఆలయం వాలంటీర్ల స్వైర్యవిహారం తట్టుకుని ఆ తోపులాటలో 'వెంకన్నని' కళ్ళారా చూసామన్న తృప్తితో బయటకి నెట్టబడవాళ్ళు ఒక్కరేనా ఉన్నారంటే అతిశయోక్తే అనాలి! గర్భగుడిలోంచి బయటకి వచ్చినవాళ్ళు దేవుడి దర్శనం చేసుకుని వచ్చినవాళ్ళలా కాక మల్ల యుద్ధం చేసి వచ్చిన వాళ్ళలా ఉంటారు.

తిరుమలలో వి.ఐ.పీలకు తప్ప యాత్రికులకు తృప్తి తీరా వెంకన్న దర్శనం అవడం అసంభవం. అక్కడి పరిస్థితి అలాంటిది.

ఈ చేదు అనుభవాలు దృష్టిలో పెట్టుకుని, "రేపు మనం దేవుడి కళ్యాణం అయాక 'క్యూ' ప్రవాహంలో గర్భగుడి ద్వారం దగ్గరికి కొట్టుకు వచ్చాక అల్లంత దూరంనుంచే కనిపించీ కనిపించనట్టు వెంకన్న విగ్రహం కనిపించగానే మీరు కళ్ళు మూసుకుని స్వామికి మీ కోరికల నివేదనలో పడక, కళ్ళు తెరుచుకుని దూరంనుంచే దేవుణ్ణి చూస్తూ జన ప్రవాహంలో ముందుకు నడవండి. లేకపోతే దేవుడి దర్శనం దేవుడెరుగు, వాలంటీర్ల అజమాయిషీలో మీరు కళ్ళు మూసి తెరిచేలోగా 'రైట్ ఎ బౌట్ టర్న్' - తిరుముఖం - అయిపోయి బయటికి నెట్టి వేయబడతారు!" అని మా వాళ్ళని హెచ్చరించాను.

ఇంతలా మా వాళ్ళని హెచ్చరించి నన్ను నేను దిగ్భంధలో ఇరికించుకుంటున్నానని నాకు తట్టలేదు.

మర్నాడు దేవుడి కళ్యాణం అయిపోయాక క్యూలో కుమ్మా కుమ్మీల మధ్య ఎలాగో తిరుమలేశుని దర్శనం అయిందనిపించుకుని గర్భగుడిలోంచి బయటపడ్డాం. ఆలస్యం చెయ్యకుండా పక్కనే ఉన్న హుండీ దగ్గర ఎవరి ముడుపులు వాళ్ళు చెల్లించుకున్నాం. హుండీ క్యూలోంచి బయటికొచ్చాక మనవరాలు - పెళ్ళికూతురు - నన్నడిగింది. "తాతా! హుండీలో అందరూ ముడుపులూ, కానుకలూ డబ్బూ ఎవరు మొక్కుకున్నవి వాళ్ళు వేస్తుంటే నాయనమ్మ మీ చేతిలో నోట్లు పెట్టి హుండీలో వెయ్యమంటే అప్పుడు వేసారు. దేవుడికి హుండీలో వేస్తానని మీరేమీ మొక్కుకోలేదా?"

"నేను దేవుణ్ణి సాధారణంగా ఎప్పుడూ ఏమీ కోరను. పని చేయించుకోడానికి మనుషులకి లంచం ఇచ్చినట్టు మన కోరికలు తీర్చడానికి దేవుడికి డబ్బు 'ఆఫర్' చెయ్యడమేమిటి? హుండీలో అందరూ అలా ముడుపులూ, డబ్బూ, కానుకలూ వెయ్యడం - మన పాపాల్ని ముడుపుల మూటగట్టుకుని వచ్చి, దాన్ని ఆ హుండీలో వెయ్యడమే అనిపిస్తుంది నాకు. దేవుడికే లంచాలు ఆఫర్ చేస్తున్న మనం పాపాల్ని మూటగట్టుకుంటున్నాం తప్ప తిరుపతి వచ్చి కూడా పాపప్రక్షాళనం చేసుకోవడం లేదు. కోరికల్తోనే వస్తున్నాం తప్ప, ఇచ్చిందానికి తృప్తిపడి, స్వామికి కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుందికి రావడంలేదు. వెంకన్నని 'ఆపదమొక్కులవాడి' స్థాయికి దిగజారుస్తున్నాం"

"ఆ మాట నిజమే తాతా! ఈ హుండీ తతంగం చూస్తే మనుషులు దేవుణ్ణి కేవలం తమ కోర్కెలు తీర్చమని కొలుస్తున్నారే తప్ప నిస్వార్థంగా దేవుణ్ణి దర్శించడానికి రావడం లేదు. అయితే మీరు దేవుణ్ణి ఏమీ కోరనన్నారే - అది మాత్రం ... నిజం కాదు!"

మనవరాలు ఆఖర్న అన్న మాటలకి నేను గతుక్కుమన్నాను. అమ్మాయి అతిస్మార్ట్. అకారణంగా అలా అడిగి ఉండదు. ఏం చెప్పడమో తోచక తికమక పడ్డాను. ఇంతలో మా ఆవిడ " తాతా మనవరాలూ తీరిగ్గా కబుర్లాడుకుందికి ఇదా సమయం? ఇప్పటికే టైము 20.20 అయింది, ఇంకా లేటు చేస్తే ఏ హోటల్లోనూ భోజనం దొరకదని అవతల అబ్బాయి తొందరపెడుతున్నాడు. పదండి వేగిరం" అంది, మనవరాలి చెయ్యి పట్టుకుని ముందుకి నడుస్తూ.

బతుకు జీవుడా అనుకున్నాను. అప్పటికి గండం గట్టెంది.

ఆ రాత్రి అందరం కూచుని మర్నాడు దిగువ తిరుపతిలో ఏమేమి చూడదల్చుకునామో ప్రోగ్రాం నిఖరం చేసుకుని ఇక పడుకుందామని లేవబోతుంటే మనవరాలు "ఒక్క నిమషం" అని నావేపు తిరిగి, " తాతా! మధ్యాహ్నం హుండీ దగ్గర నాతో మీరు దేవుణ్ణి ఎప్పుడూ ఏమీ కోరనన్నారు. పైగా, నిన్న రాత్రి మా అందర్నీ గర్భగుడిలో ఉన్నప్పుడు కోరికల లిస్టు వల్లిస్తూ కళ్ళు మూసుకుని దేవుణ్ణి

చూసే అవకాశం కాస్తా చేజార్చుకో వద్దని హెచ్చరించారు కూడా. కాని అందుకు విరుద్ధంగా ఇవాళ గర్భగుడిలో మీరే రెండు చేతులూ జోడించి, కళ్ళు మూసుకుని దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తుండగా నేను చూసాను! తాతా! మీకూ ఈ వయసులో ఇంకా తీరని కోరికలు మిగిలిపోయాయా? ఎప్పుడూ దేవుణ్ణి ఏమీ కోరనన్న మీరు ఇవాళ అంత భక్తి శ్రద్ధలతో దేవుణ్ణి ఏమి కోరారు?" అని అడిగింది.

నేను తెల్లబోయాను. ఇవాళ రెడ్ హేన్డెడ్‌గా మనవరాలికి దొరికిపోయాను.

నేను జవాబిచ్చేలోగా అందరూ అమ్మాయిని దుయ్యబట్టారు. " నీ ప్రశ్న మరీ విడ్డూరంగా ఉందే! దేవుడి ముందు కళ్ళు మూసుకుంటే కోరుకుంటున్నట్టే లెఖ్ఖా? దేవుణ్ణి ధ్యానించుకోకూడదా! ఏమిటా అర్థం పర్థం లేని మాటలు, పెద్దా చిన్నా లేకుండా?"

"తాతగారు దేవుణ్ణి ప్రార్థిస్తుండగా నేను చూసాను మొర్రో అంటే మీరు నమ్మరేమిటి? కావలిస్తే తాతనే అడగండి నిజమో కాదో!" మనవరాలు వదిలిపెట్టే ఘటం కాదు.

అందరూ ఇబ్బందిగా నావేపు చూసారు. మా ఆవిడైతే నన్ను ఏనాడో నాస్తికుడిగా జమ కట్టేసిందేమో, ఇప్పుడు మనవరాలి నోట విన్నది 'కలయా? వైష్ణవ మాయా?' అన్నట్టు విస్తుపోయి నావేపు చూడసాగింది. వాళ్ళందరినీ గర్భగుడిలో ఏం చెయ్యొద్దని హెచ్చరించానో అదే నేను చేసి మనవరాలి కళ్ళపడ్డాను. అమ్మాయి నోరు మూయించాలంటే నాకు ఒక్కటే ఉపాయం తట్టింది.

"ఓస్! ఇదా నీ ధర్మ సందేహం? నువ్వన్నట్టు, ఈ వయస్సులో నాకు తీరని కోరికలు ఇంకా ఏమిటి ఉంటాయి చెప్పు? నీ పెళ్ళి కూడా ఐపోయింది. అయితే ఇవాళ గర్భగుడిలో నువ్వు చూసింది నిజమే! ఎన్నో ఏళ్ళ తర్వాత ఇవాళ మొదటిసారి నేను ఏడుకొండలవాడిని ఒక కోరిక కోరాను. అది అప్పటికప్పుడు నాకు హఠాత్తుగా తట్టిన కోరిక. మీ అందరికీ తెలుసు - నేను హార్ట్‌పేషెంటునని. ఇవాళ గర్భగుడిలోకి రాగానే సడన్‌గా అనిపించింది - వచ్చే ఏడాది రాగలనో లేదో ఉంటానో ఉండనో. 44 ఏళ్ళ కిందట నేనూ మీ నాయనమ్మా మొదటిసారి తిరుపతి వచ్చినప్పుడు ఏం కోరుకున్నామో జ్ఞాపక వచ్చింది. ఆ కోరిక ఫలవంతం అవడం వల్లే ఇవాళ నేను పదముగ్గురు మనమలకు తాతనయ్యాను. వాళ్ళల్లో కూతురి పెద్దకొడుకు, కొడుకు పెద్ద కూతురూ ఇవాళ దంపతులై స్వామి దర్శనానికి వచ్చారు. వాళ్ళ బాహ్య రూపాలు వేరుకాని జన్యు శాస్త్రప్రకారం వాళ్ళూ మా అంశాలే, మా ప్రతిరూపాలే. నేనూ, మీ నాయనమ్మా నవ వధూవరుల రూపంలో వచ్చామన్నమాట! ఈ ఆలోచన రాగనే నేను వర్తమానంలోంచి 44 ఏళ్ళు వెనక్కి వెళ్ళిపోయాను. వెంటనే అప్రయత్నంగా కళ్ళు మూసుకుని, చేతులు జోడించి ఆ రోజులాగే, 'ఏడాది తిరక్కుండా నా మనవరాలి కడుపు పండించి, బిడ్డనెత్తుకుని వీళ్ళిద్దరూ వచ్చి నీ దర్శనం చేసుకునేటట్టు వీళ్ళని దీవించు!' అని. నువ్వు చూసింది ఈ దృశ్యమే. అంత సబ్ కాన్షస్‌గా 'ఆన్ ది స్పర్ ఆఫ్ ది మూమెంట్' జరిగిపోయింది."

నా సంజాయిషీ విన్నాక, నన్ను కార్నర్ చేద్దామనుకున్న పెళ్ళికూతురు మరి మాట రాక, సిగ్గు దొంతరలు పోయి ముద్దరాల్లాగ ముణుచుకు కూచుంది. మిగతా వాళ్ళందరి కళ్ళూ చెమర్చాయి. మా ఆవిడ నన్ను మెచ్చుకోలుగా చూసింది.

మనవరాలు అడిగిన ప్రశ్నకు నా దగ్గిర మరో జవాబు లేదు. ఇంతకీ నిజం చెపితే ఇప్పుడు ఆర్ద్రమైన కళ్ళతో ఆరాధనా పూర్వకంగా నావేపు చూస్తున్న వీళ్ళే, నన్ను 'ఛీ' కొట్టేవారు. ఈ ముసలాడి బుర్రలో ఇంత అమానుషమైన ఆలోచనలున్నాయా అని అసహ్యించుకునేవారు. అంచేత అబద్ధం చెప్పక తప్పలేదు. తిరుమల కొండమీద అంతటి అబద్ధం చెప్పినందుకు ఏడుకొండలవాడికి మనసులోనే శతకోటి క్షమాపణలు చెప్పుకున్నాను.

మర్నాడు పొద్దున్న జీపులో కొండదిగి, అదే జీపులో దిగువ తిరుపతిలో చూడవలసినవన్నీ, అలివేలు మంగాపురంతో సహా, అన్నీ చుట్టబెట్టి, సాయంత్రం హోటల్లో నైట్ టిఫిన్ చేసి, తిరుమల ఎక్స్‌ప్రెస్ వేళకి రైల్వే స్టేషన్ చేరుకున్నాం. రైల్లో అందరం ఎవరి బెర్తుల మీద వాళ్ళ పక్కలు పరుచుకుని నడుం వాల్చాం. రైలు కదిలింది. రేణిగుంట దాటి రైలు ఇంకా కాళహస్తి చేరుకోలేదు, మావాళ్ళందరూ అలిసి ఉన్నారేమో, అప్పుడే గుర్రులు పెట్టసాగారు - నేను తప్ప. నా మనస్సంతా అశాంతితో నిండి ఉంది.

నా ఎదురు లోయర్ బెర్త్ మీద మా ఆవిడ నిశ్చింతగా నిద్రపోతున్నది. ఆమె మొహంలోని ప్రశాంతతని చూస్తే నాకు జాలివేసింది. నిన్న ఏడుకొండలవాడిని నేను కోరిన కోరిక నన్ను దహించి వేస్తున్నది. నిద్దర పట్టడం లేదు. మళ్ళీ మళ్ళీ అదే జ్ఞాపకం వస్తున్నది.

ఇంతకీ నిన్న గర్భగుడిలో ఏడుకొండలవాడిని నేను ఏమి కోరాను?....

నా ఈ 76 ఏళ్ళ జీవితం పూలబాట మీద పరుగులా కాక పల్లేరు ముళ్ళమీద నడకలాగే బతుకు బండిని లాక్కువచ్చాను. ఈ బండికి ఒక ఎద్దును నేనయితే, రెండో ఎద్దు నా శ్రీమతి. కుచేలుడిలాంటి పెద్ద కుటుంబ భారాన్ని ఇద్దరం నెట్టుకొచ్చాం. పిల్లలందరికీ డిగ్రీలుదాకా చదువు చెప్పించాం. అయిదుగురు ఆడపిల్లలూ, అబ్బాయీ పెళ్ళిళ్ళయి పిల్లాపాపల్తో, పచ్చగా కాపరాలు చేసుకుంటున్నారు. ఆస్తులు వెనకెయ్యకపోయినా, కుటుంబం ఏనాడూ అవస్థలు, అభావం అనుభవించలేదు.

అందరూ అంటారు నన్ను - " అదృష్టవంతుడు - బాధ్యతలన్నీ తీర్చుకుని, రిటైరయ్యాక చీకూ చింతాలేకుండా వృద్ధాప్యంలో కొడుకు దగ్గర రామాకృష్ణా అనుకుంటూ నిష్పూచీగా బతుకుతున్నాడు." అని.

అయితే ఈ సాఫల్యం నాది కాదు. జీవితంలో నాతో సుఖాలకంటే కష్టాల్నే ఎక్కువ పంచుకున 'కార్యేషుదాసీ, కరణేషు మంత్రీ' అయిన నా శ్రీమతిది. నేను నిమ్మిత్తమాత్రుణ్ణి. అన్నీ ఆమే ఇనిషియేటివ్ తీసుకుని బాధ్యతలన్నీ నెరవేర్చింది. ఆ ఘనత నాకు దక్కింది.

నా 'షష్టిపూర్తి' ఘనంగా జరుపుకుందామని మా ఆవిడకు మనసులో ఉబలాటంగా ఉండేది. కాని నేను ఇలాంటి ఆర్భాటాలకి వ్యతిరేకినని ఆమె తన కోరిక బయట పెట్టలేదు. అది గ్రహించి ఆమెను తీసుకుని తిరుపతి వెళ్ళి, మా షష్టిపూర్తినాడే తిరుమల స్వామి కళ్యాణం చేయించాను. అల్ప సంతోషి. పొంగిపోయింది. ఇంటి దగ్గర షష్టిపూర్తి కేవలం వేడుకే ఔతుంది. దేవుడి కళ్యాణం సాటి రాదని తృప్తిపడింది.

అంతకు ముందు మా వివాహ రజతోత్సవం మా పెద్దమ్మాయి పెళ్ళితో కావడం చేత ఆ విషయమే మేం పట్టించుకోలేదు. ఇంతకంటే పెద్ద మైలు రాయి - మా వివాహ స్వర్ణోత్సవం - వృద్ధ దంపతులం మా ఇద్దరికీ తప్ప మా కుటుంబంలో ఎవరికీ దాని గుర్తులేదు. వివాహ స్వర్ణోత్సవం చాలా అరుదైన ఈవెంట్. ఏ కొద్దిమంది దంపతులకో దీన్ని 'సెలబ్రేట్' చేసుకునే అదృష్టం కలుగుతుంది. నిరుడు అన్ని నెలల్లాగే 'మార్చి' వచ్చింది, వెళ్ళిపోయింది. స్వర్ణోత్సవం, రజతోత్సవం, షష్టిపూర్తి - ఇవి కొడుకులూ కోడళ్ళు. కూతుళ్ళు అల్లుళ్ళు, అన్నదమ్ములు, ఆత్మీయులు చెయ్యవలసినవి. మా వాళ్ళెవళ్ళకీ వీటి విషయమే ఎరుకలేదు. మేం ఎప్పుడైనా మేరేజ్ డే, బర్త్‌డే చేసుకుంటే కదా వాళ్ళకి ఇవి గుర్తుండడానికి? మేం నోరు విడిచి పిల్లలకి చెప్పి, చేయించుకోవడం మాకిష్టంలేదు.

నేను ఈ విషయాన్ని అంత సీరియస్‌గా తీసుకోలేదు. కానీ మా ఆవిడ తీవ్ర అసంతృప్తికి లోనయింది - నా స్వర్ణోత్సవ దినం దాటిన మూడో రోజునే, నిరుడు మార్చిలో, ఆమె మాసివ్ హార్ట్ ఎటాక్‌కి గురై, ఐ.సి. యు లో పెట్టాం. దేవుడు చల్లగా చూసి బతికి బయటపడింది. అందుకనే మనవరాలు మనవడి పెళ్ళి సందర్భంగా వాళ్ళతో మా ఆవిణ్ణి కూడా తిరుపతి యాత్రకి తీసుకొచ్చి, మా వాళ్ళతో పాటు దేవుడి కళ్యాణం చేయించాం. మా వైవాహిక స్వర్ణోత్సవం కంటే అదే సంవత్సరంలో దేవుడి కళ్యాణం చేయించడం మహత్తరమైనది కద!

నిన్న గర్భగుడిలో క్యూలో నాకు ముందున్న మా ఆవిడ ముఖంలో సంతృప్తి, సంతోషం చూసాక నాకు అప్పటికప్పుడు ఒక ఆలోచన తట్టింది. మా జీవితం ఆఖరి మజిలీ , చేరుకుందని దానికి అప్పుడే 'కౌంట్ డౌన్' ప్రారంభం అయిందని ఇద్దరికీ తెలుసు. అయితే ఇద్దరం కలిసి ఏభైయేళ్ళు సహజీవనం చేసినా ఇద్దరం కలిసి ఒకేమారు 'పోలేము'కద? ఒకరు ముందూ ఒకరు వెనకా 'పోక' తప్పదు. మా ఇద్దరిలో ఎవరు ముందు 'పోవాలి'? - నేనా? మా ఆవిడా?

వృద్ధాప్యంలో నా కంటే ముందు మా ఆవిడ 'పోతే' ఆమె లేకుండా, ఏభై ఏళ్ళుగా ఆమెనే ఆలంబనగా బతికిన నేను, ఒడ్డున పడ్డ చేపలా విలవిల్లాడిపోతాను. తర్వాత అట్టేకాలం బతకను. కాని నేనే ముందు 'పోతే' ఆమెకు వైధవ్యం తప్పదు. భర్త పోయాక ఆడది చావుకి సిద్ధపడుతుంది కాని వైధవ్యాన్ని కోరదు. ఆడది జీవితాంతం దీర్ఘాయుష్మంతుడైన భర్త కోసమే పూజలు, నోములు, వ్రతాలు, చేస్తుంది. తన ఆయుష్షు గురించి పాకులాడదు. సుమంగళిగా భర్త చేతుల మీదుగా తన దినం తీరాలని కోరుకుంటుంది.

పెళ్ళిలో లాజహోమం చేసేటప్పుడు వధువు లాజల్ని (పేలాలు) అగ్నిహోత్రుడికి అర్పిస్తూ "దీర్ఘాయురస్తు మే పతిర్జీవాతు శరదశ్శతమ్ - నా భర్తకు దీర్ఘాయుష్యం కలగాలి. ఆయన నిండుగా నూరేళ్ళు బతకాలి" అని కోరుతుంది. అలాగే వరుడు కూడ "ఈ వధువు సుమంగళిగా, సౌభాగ్యవతిగా వర్ధిల్లాలని ఆశీర్వదించి, మీమీ ఇళ్ళకు వెళ్ళండి" అని ఆహుతుల్ని అర్థిస్తాడు.

పెళ్ళిలో చేసిన ఈ బాసలు నిజం కావాలంటే నాతో ఏభైయేళ్ళు సహచర్యం చేసిన నా భార్య వైధవ్యం బారి పడకుండా, ఆమె నుదిటిమీది రూపాయి కాసంత ఆ బొట్టు చెరిగి పోకుండా సుమంగళిగా నా చేతుల మీదుగా 'పోవాలంటే' ఏడుకొండల వాడిని ప్రార్థించడం తప్ప నాకు గత్యంతరం తోచలేదు.

అంచేత నేను నిన్న గర్భగుడిలో ఏడుకొండలవాడిని, "నాకంటే ముందు నా శ్రీమతిని, 50 ఏళ్ళకిందట సౌభాగ్యవతిగా ఎలా నా వద్దకు వచ్చిందో తిరిగి అలా పచ్చగా పసుపు కుంకుమలతో, నీ వద్దకు తీసుకుపో!" అని ప్రార్థించాను...

ఇదీ నిన్న ఏడుకొండలవాడిని నేను కోరిన కోరిక.

నేను కోరింది తప్పా? ఒప్పా?

తప్పని నా మనస్సు ఒప్పుకోవడం లేదు. నాతో అర్ధశతాబ్ది జీవితం పంచుకున్న సహధర్మచారిణి ఆమె చరమ దశలో విధవను చేసి, ఒంటరిగా వదిలి పెట్టి, నేను 'ముందు పోవాలని' కోరుకుంటే, పెళ్ళినాటి 'నాతిచరామి' ప్రమాణాన్ని అతిక్రమించడమే కద?

'ఒప్పే' అని కూడ మనస్సు ఒప్పుకోడం లేదు. ఏభై ఏళ్ళ సహచరిని 'ముందు తీసుకు పొమ్మని' దేవుణ్ణి అర్థించడం అమానుషం కాదా?

ఈ అంతర్మథనంతో నిద్రపట్టలేదు. కోరికలకు అతీతంగా ఉంటున్నవాణ్ణి దేవుణ్ణి ఏది 'కోరినా' తప్పే! "క్షమించు స్వామీ! మాలో ఎవర్ని ముందు 'తీసుకుపోవాలో' అది నీ ఇష్టం. యథా యోగ్యం తథాకురు!"

నిర్ణయం దేవుడికే వదిలిపెట్టాక మనస్సు కుదుట పడి, రైలు కుదుపుకి ఎప్పుడు నిద్రపట్టేసిందో నాకు తెలియదు.